

Informacija o funkcionisanju Portala „Glas građana – e-Peticije“

Pravni osnov

U najširem značenju, Peticija je zahtjev zanteresovanog lica za nekom promjenom, koji se podnosi Vladi ili Skupštini kako bi se uticalo na promjenu neke javne politke. Zahtjev je uobičajeno potkrijepljen odgovarajućem brojem potpisa građana.

Kad je u pitanju saradnja izmedju državne uprave i gradjana, odredbom člana 55. Zakona o državnoj upravi propisano je: “Organi državne uprave dužni su da obezbijede službenu adresu elektronske pošte, kao i knjigu ili sanduče gdje stranke mogu da saopštavaju predloge, primjedbe, pohvale i pritužbe na rad organa državne uprave ili nepravilan odnos službenika. Na podnijete pritužbe organ državne uprave je obavezan pisano da odgovori podnosiocu, u roku od 15 dana od dana podnošenja pritužbe, ako to stranka zahtijeva. Organi državne uprave obavezno mjesečno analiziraju predloge, primjedbe, pohvale i pritužbe građana i rješavaju probleme zbog kojih se građanin obraća sa pritužbom. “

Zakon ne prepoznaje eksplicitno peticiju u gore definisanom značenju.

Odredbom člana 27 Zakona o elektronskoj upravi, između ostalog propisano je da je organ, odnosno drugi subjekat dužan da pripremi i na svojoj internet stranici ažurno objavljuje evidenciju usluga elektronske uprave koje pruža, a koja sadrži uslove pružanja usluge elektronske uprave, način predaje podnesaka i dostavljanja akata u elektronskom obliku. U smislu Zakona o elektronskoj upravi, usluga elektronske uprave je postupanje organa i drugih subjekata prema korisniku, drugom organu ili drugom subjektu, prilikom prijema, razmjene, obrade, dostavljanja ili objavljivanja podataka, podnesaka, akata i drugih dokumenata ili drugih vidova komunikacije iz okvira svoje nadležnosti, korišćenjem informaciono-komunikacionih tehnologija.

Sa druge strane, **Zakon o lokalnoj samoupravi (član 165)** predviđa da svako ima pravo da podnese građansku žalbu ili uputi peticiju organima lokalne samouprave, uz mogućnost podnošenja i postupanja organa po građanskoj peticiji elektronskim putem (bliže procedure za uslove za podnošenje i postupanje opisane su u pojedinačnim statutima opština).

Elektronska usluga Portal “Glas gradjana – ePeticije”

„Glas građana – ePeticije“ (<http://www.epeticije.gov.me/>) je portal koji omogućava javnosti da utiče na proces kreiranja javnih politika, putem podnošenja elektronskih peticija Vladi Crne Gore. Projekat je nastao 2012. godine sa ciljem unapređenja participativne demokratije, otvorenosti Vlade za dijalog i partnerstvo sa civilnim društvom i aktivnog učešća javnosti u procesu kreiranja javnih politika.

U skladu sa reformom javne uprave u Crnoj Gori, te procesom razvoja e-Demokratije, Vlada je Akcionim planom za realizaciju Strategije reforme javne uprave 2016-2020 prepoznala potrebu ponovnog uspostavljanja portala "Glas građana - e-Peticije". Ista aktivnost je prepoznata i kroz Nacionalni akcioni plan za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Crnoj Gori (OGP) za period 2018-2020.

Portal ePeticije je zaključkom Vlade broj:07-6089 od 17.januara 2019.godine, ponovo aktiviran u martu 2019.godine.

Zaključkom je, naloženo :

- Da se smanji broj glasova građana, neophodnih za izglasavanje peticije, sa 6000 na 3000 glasova;
- Da Ministarstvo javne uprave obezbijedi neophodne uslove za rad veb portala za e peticije;
- Da sva ministarstva odrede lica odgovorna za praćenje i koordinaciju peticija, iz njihove nadležnosti;
- Da Ministarstvo javne uprave formira Komisiju koja će odlučivati o pitanjima značajnim za proces e Peticija, u čijem će sastavu biti predstavnici Ministarstva javne uprave, Generalnog sekretarijata Vlade i Ministarstva pravde;
- Da Ministarstvo javne uprave unaprijedi aplikativno rješenje i proširi projekat na jedinice lokalne samouprave.

Portal funkcioniše na osnovu Internih pravila portala koja su javno objavljena i definišu postupanja resornih ministarstva po ePeticijama koje se podnose od strane građana.

U toku 2020. godine sproveden je otvoreni postupak javne nabavke i realizovano je unapređenje sistema, u skladu sa najnovijim trendovima u oblasti web dizajna, a isti je implementiran u junu 2021. godine. Izvršeno je vizuelno unapređenje, implementiran je responzivni template, omogućeno je identično prikazivanje na svim browser-ima, unaprijeđen je CMS (Content Management System), primijenjene su smjernice iz oblasti ePristupačnosti (podešavanje veličine slova i prilagođavanje kontrasta), na front-end strani implementirana je navigacija koja omogućava jednostavno i intuitivno kretanje kroz cjelokupni portal.

Sistem omogućava vrlo brzo prilagođavanje ovom zakonskom rješenju, uz omogućavanje proširenja platforme na jedinice lokalne samouprave.

Pravila za podnošenje peticija

Pravila portala objavljena su na portalu - <http://www.epeticije.gov.me/klijent/pravilaPortala>

“Opšta pravila

Sve elektronske peticije biće prihvaćene i objavljene na portalu „Glas građana – e-Peticije“ pod uslovom da:

- Zahtijevaju da Vlada preduzme konkretnu aktivnost iz djelokruga njenih nadležnosti;
- Suštinski nijesu identične sa nekom drugom elektronskom peticijom koja je otvorena za glasanje;
- Ispunjavaju Kriterijume za podnošenje elektronske peticije.

Uslovi podnošenja

Da bi podnijeli ili potpisali elektronsku peticiju, morate biti:

- Državljanin Crne Gore i imati biometrijsku ličnu kartu ili
- Strani državljanin sa stalnim nastanjenjem u Crnoj Gori i imati ličnu kartu za strance.

Da bi podnijeli peticiju, morate koristiti online formular na portalu „Glas građana – e-Peticije“ u kojem ćete navesti:

- Naziv ili temu elektronske peticije (do 150 karaktera);
- Jasan opis teme elektronske peticije i aktivnosti koje želite da Vlada preduzme (do 1000 karaktera);

- Ministarstvo kojem je peticija upućena;
- Ime i prezime podnosioca peticije (biće vidljivo na Portalu);
- JMB podnosioca peticije (neće biti objavljeno na Portalu);
- Broj biometrijske lične karte podnosioca (neće biti objavljeno na Portalu).
- E-mail podnosioca peticije (neće biti objavljeno na Portalu);
- Saglasnost da lični podaci podnosioca peticije budu korišćeni za potrebe obrade peticije.

Kriterijumi za podnošenje elektronske peticije

Sve elektronske peticije moraju sadržati zahtjev da Vlada preduzme određene aktivnosti, odnosno konkretne radnje iz oblasti njene nadležnosti.

Ukoliko elektronska peticija jasno ne navodi koje aktivnosti želite da Vlada preduzme, peticija će biti odbačena.

Elektronska peticija **ne smije** sadržati:

- Tajne podatke, klevetničke ili netačne informacije i nezakonite inicijative
 - Informacije koje su predmet sudskog postupka koji je u toku ili čije je objavljivanje zabranjeno odlukom suda ili propisima o tajnosti podataka;
 - Informacije koje su komercijalno osjetljive ili mogu izazvati ličnu uznemirenost ili štetu;
 - Inicijative koje predstavljaju ili pozivaju na kršenje zakona i drugih propisa;
 - Imena i druge lične podatke pojedinaca.
- Uvredljive i neumjesne zahtjeve
 - Uvredljiv, provokativan ili nepristojan vokabular;
 - Propagiranje rasne, nacionalne i vjerske netolerancije ili diskriminacije;
 - Nerazumljive formulacije;
 - Izjave koje se svode na reklamiranje;
 - Šale ili besmisleni sadržaj.
- Pitanja koja nijesu u nadležnosti Vlade
 - Materijali koji se odnose na političke partije;
 - Komercijalna podrška, uključujući promovisanje bilo kog proizvoda, usluge ili publikacije;
 - Pitanja kojima se bave drugi organi;
 - Pitanja koja se odnose na privatni status pojedinaca;
 - Zahtjevi za slobodan pristup informacijama.
- Stvari koje se odnose na počasti i imenovanja
 - Kandidovanje za državna i javna priznanja i nagrade;
 - Kandidovanje za javne funkcije;
 - Razrješenje sa javne funkcije.”

Uloge na Portalu

Tehničkom platformom portal Glas građana – ePeticije upravlja Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija. Definisane su tri grupe korisnika na sistemu i to:

Administratori iz ministarstava – lica iz ministarstava određena za postupanje sa peticijama.

Komisija – tročlanu komisiju čine predstavnici Generalnog sekretarijata Vlade, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija. Komisija je obrazovana sa ciljem da odlučuje o pitanjima značajnim za proces e-Peticije, sa sledećim zadacima:

- Izrada pravila i procedura za postupanje administratora sa elektronskim peticijama od njihovog podnošenja do konačnog rješavanja. Pravila portala su objavljena na samom portalu.
- Razmatranje i odlučivanje o pitanjima koja u postupku obrade podnijetih elektronskih inicijativa dostave resorna ministarstva;
- Daje preporuke Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija za izmjene procedura, pravila i kriterijuma za podnošenje elektronskih peticija.

Administratori portala - tehnička lica iz Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija zadužena za tehničku podršku sistemu i upravljanje korisničkim nalogima.

Rokovi za postupanje sa peticijama i potreban broj glasova

20 dana – rok da se ministarstvo odredi u odnosu na primljenu peticiju – da je prihvati i stavi na glasanje ili da je odbije ukoliko nije podnesena u skladu sa Pravilima portala;

60 dana – rok u kome je peticija otvorena za glasanje;

20 dana – rok u kome nadležno ministarstvo dostavlja Vladi na razmatranje peticiju koja je izglasana;

3000 – broj glasova koje je potrebno da dobije određena peticija da bi u vidu predloga bila dostavljena Vladi na razmatranje;

3 – broj peticija koje jedan građanin može podnijeti nedjeljno;

Pravila za postupanje sa peticijama u okviru institucija

Administratori iz ministarstava odmah nakon dobijanja peticije obavještavaju o istom sekretara/ku ministarstava ili ministra/ku i moraju imati njihov stav prije odlučivanja o peticiji. Peticija može biti prihvaćena, odbijena ili prosljeđena Komisiji (ukoliko postoji sukob nadležnosti ili je potreban stručni savjet).

Dobijanje potrebnog broja glasova od strane građana ne znači automatsko usvajanje peticije već, prije svega, predstavlja mogućnost da se o pitanju za koje je glasalo preko 3000 građana, raspravlja na sjednici Vlade, što je i naglašeno na portalu ePeticije: "Vlada zadržava pravo da odbije peticiju koju podrži 3000 ili više građana ukoliko ocijeni da se ona kosi sa strateškim opredjeljenjima ili ključnim nacionalnim ili spoljnopolitičkim prioritetima za koje je Vlada dobila mandat od Skupštine Crne Gore."

Trenutno stanje

S obzirom na organizacione i kadrovske promjene u Vladi, u prethodnom periodu bilo je potrebno odrediti lica za postupanje po peticijama u svim ministarstvima, kao i izvršiti izmjenu članova komisije.

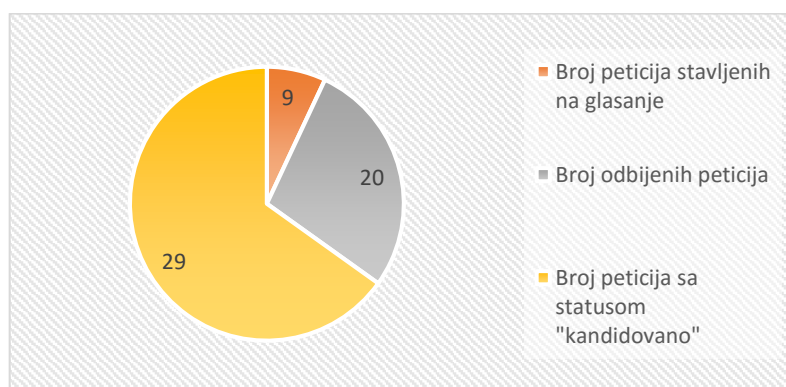
Formirana je komisija sa nadležnošću da u slučaju reklamacije odnosno sukoba nadležnosti postupi po podnijetim reklamacijama i daje predlog za prevazilaženje problema. Komisiju čine predstavnici Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i Generalnog sekretarijata Vlade.

Što se tiče administratora iz ministarstava, sledeća ministarstva nisu zvanično odredila lica zadužena za postupanje sa peticijama, pa su privremeno nalozi kreirani za lica koja su i do sad bila angažovana. To su: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je u junu 2021. godine organizovalo obuku za korišćenje unaprijeđenog portala. Na obuci nisu bili prisutni predstavnici četiri ministarstva. Po potrebi i zahtjevu korisnika, Ministarstvo će organizovati obuku za sve novoimenovane administratore iz ministarstava.

Statistika

Zabrinjava činjenica da po poslednjem presjeku stanja najveći dio peticija nije raspravljan u okviru ministarstava, odnosno građani nisu dobili informacije o peticijama koje su podnijeli. Ove peticije su na sistemu označene statusom „Kandidovano“.

Slika – Broj peticija u skladu sa trenutnim statusom

U nastavku je pregled podataka o podnijetim peticijama za **period od decembra 2020. do decembra 2021.**

RB	Naziv	Nadlezni organ	Status
1	Ginekologija i porodiliste OB Bar	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
2	Preispitivanje i kažnjavanje slučajeva na ginekološkom odjeljenju Opštale bolnice Bar	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
3	Popis Autora	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
4	Peticija da se dan rođenja Njegoša slavi kao državni praznik kulture	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
5	Samoodbrana za žene i djecu	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Prihvaćena(stavljena na glasanje)
6	Smanjenje cijena ulaznica za NP CG (za crnogorske državljane)	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Kandidovana
7	Igraliste za djecu	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Odbijena
8	Vakcinacija kao sloboda izbora	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
9	Vakcinacija kao sloboda izbora	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
10	Da se Nenad Čanak proglasi Personom Non Grata	Ministarstvo vanjskih poslova	Odbijena
11	Da se Nenad Čanak proglasi Personom Non Grata	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Kandidovana
12	Park gostoprimstva Rožaje	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Izglasana
13	Stop postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda u gradskom parku Landža	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Izglasana

14	Reosnivanje fudbalskog kluba Čelik iz Nikšića	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
15	Peticija za ukidanje rješenja o smjeni direktorice O.Š. Savo Pejanović Biljane Krivokapić	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
16	Ekskurzija	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
17	Hitan postupak vraćanja djece - ocu Tomašu Boškoviću	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Kandidovana
18	Glasam za peticiju- Glas građana	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Kandidovana
19	Prešli smo na bolje, ne tjerajte nas nazad cigaretama – Peticija protiv dodatnog oporezivanja bezdimnih proizvoda	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Prihvaćena(stavljena na glasanje)
20	Peticija o preispitivanju regularnosti računa za struju i ukidanju plaćanja OIE1 i OIE2	Ministarstvo kapitalnih investicija	Kandidovana
21	Stop diskriminaciji ljudi koji ne zele primiti vakcinu protiv Covida	Ministarstvo zdravlja	Kandidovana
22	Peticija za prava radnika! Potpiši, od tebe zavisi!	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Nije izglasana
23	Spasi naš život!	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Kandidovana
24	Reosnivanje fudbalskog kluba Čelik iz Nikšića	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
25	Stop diskriminaciji ljudi koji ne žele primiti vakcinu protiv Covida	Ministarstvo zdravlja	Kandidovana
26	Redovna godišnja medicinska rehabilitacija u institutu "dr Simo Milošević "Igalo za dijagnoze Reumatoidni artritis, Psorijasni artritis i behter	Ministarstvo zdravlja	Odbijena

27	Zabraniti Investitoru stambenog objekta pravo glasa više od jednog glasa u Skupštini Stanara	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Kandidovana
28	Peticija za Legalizaciju Kanabisa u Medicinske i Rekreativne svrhe	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
29	Peticija za hitno donošenje propisa o uspostavljanju lovostaja do stručnog i nezavisnog popisa i utvrđivanja broja jedinki lovne divljači u Crnoj Gori	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Kandidovana
30	Ujedinjenje sa Ruskom Federacijom	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Kandidovana
31	Za smjenu uređivačkog kadra Javnog servisa	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Odbijena
32	Peticija protiv večernjih smjena za djecu prvog ciklusa	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
33	Pravda za Sveti Stefan	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
34	Uklanjanje Elektrodistribucije sa mjesta Hadži-Hasanove Džamije u Pljevljima	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
35	Omogućavanje posjete zatvorenicima u CG	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	Odbijena
36	Za postavljanje biste Đorđa Balaševića u Podgorici	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
37	Izmjena Zakona o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
38	Peticija za smjenu rukovodstva RTCG-a	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Odbijena

39	Peticija protiv ukidanja neradne nedjelje u trgovini	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Izglasana
40	Omogućiti djeci sa poteskoćama u razvoju liječenje u svojoj državi	Ministarstvo zdravlja	Kandidovana
41	Ukidanje Mature	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
42	Stop skrnavljenju Hadži-Hasanove džamije u Pljevljima!	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Nije izglasana
43	Ukidanje maturalnog ispita CG	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
44	Neradna nedelja	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Odbijena
45	Neradna nedelja	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Odbijena
46	Peticija za poboljšanje uslova u nikšićkim studentskim domovima	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
47	STOP pLandemiji!	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
48	Peticija za neradnu nedelju	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Odbijena
49	Naplaćivanje odvoza smeća	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Odbijena
50	Da se na teritoriji Crne Gore ovlasti Istrazni komitet Rusije	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	Odbijena
51	Peticija za Lijek Trikafta (Kaftrio)	Ministarstvo zdravlja	Odbijena
52	Izmjena uslova za upis na policijsku akademiju Danilovgrad	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Kandidovana
53	za neradnu nedelju	Ministarstvo ekonomskog razvoja	Odbijena

54	Apel za uvođenje Amber alerta u CG	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	Nije izglasana
55	Uvodjenje Amber Alert Alarma u Crnu Goru	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Nije izglasana
56	Uvesti "Amber Alert" sistem u CG, kao neophodno sredstvo u borbi za bezbjednost djece u Crnoj Gori.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Kandidovana
57	Peticija o preispitivanju regularnosti računa za struju i ukidanju plaćanja OIE1 i OIE2	Ministarstvo kapitalnih investicija	Kandidovana
58	Zabraniti Investitoru stambenog objekta pravo glasa više od jednog glasa u Skupstini Stanara	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	Kandidovana

Objašnjenje termina:

Kandidovana – ovaj status označava da se ministarstvo još uvijek nije odredilo u odnosu na peticiju (nije ni odbijena niti prihvaćena);

Odbijena – peticija je odbijena i nije stavljena na glasanje;

Izglasana – peticija je stavljena na glasanje i dobila je dovoljan broj glasova;

Nije izglasana - peticija je stavljena na glasanje ali u predviđenom roku nije dobila dovoljan broj glasova

Prihvaćena (stavljena na glasanje) – nije još završen period predviđen za glasanje

Od **58** peticije podnijete u periodu **od decembra 2020. do decembra 2021. godine:**

29 – Kandidovano

3 – Izglasane

4 – Nisu izglasane

2 - Prihvaćena (stavljena na glasanje)

20 - Odbijene

Od devet peticija koje su stavljene na glasanje **tri su izglasane**, sa preko 3000 glasova građana.

Izazovi

U nastavku su izazovi koji trenutno postoje u korišćenju ovog servisa:

1. Ministarstva nisu dovoljno ažurna u postupanju sa peticijama, tako da je najveći broj peticija i dalje u statusu „Kandidovano“ i to 29 od ukupno 58 podnijetih peticija. To znači

da o ovim peticijama nije raspravljano u okviru ministarstava, odnosno građani nisu dobili povratne informacije

2. Ministarstva u pojedinim slučajevima odbijaju e-peticije uz različita obrazloženja, iako odbijanje nije uvijek u skladu sa Pravilima portala koja je usvojila Komisija, a koja su javno objavljena.
3. Određeni broj peticija odnosi se na istu inicijativu, odnosno dolazi do ponavljanja naziva ili teme elektronskih peticija. Naime, uočeno je da je jedna peticija, sa istom temom i predlozima, podnijeta više puta. Ipak, ministarstva bi trebala odgovoriti na svaku podnijetu peticiju.
4. Peticije često oslikavaju neki trenutni društveni izazov i kao takve često zahtijevaju hitan odgovor institucija, mnogo kraći nego što to obezbjeđuju rokovi definisani pravilima portala.
5. Sva ministarstva nisu još uvijek imenovala lica za postupanje sa peticijama.
6. Komisija koja je formirana na osnovu zaključka Vlade ima samo nadležnost da validira reklamirano peticiju odnosno uputi je nadležnom resoru.
7. Iako tehnička platforma podržava podnošenje peticija na lokalnom nivou potrebno je tek realizovati aktivnosti na implementaciji ovog servisa.

Imajući u vidu dosadašnje funkcionisanje portala, statistiku o zainteresovanosti građana da se obraćaju resorima, kao i izazove prepoznate u funkcionisanju portala, potrebno je prilikom eventualnih izmjena normativnog okvira (npr . Zakona o vladi ili Zakona o državnoj upravi..) i uređenja pitanje odnosa saradnje između organa državne uprave i građana imati u vidu i izazove prepoznate u ovoj informaciji.